

Отиски-самотиски

БЕКОНОМШАЛКА.
ДОВБОЖИТЕЛЬ.
ДУРАГЕНТСТВО.
КАЛИМОВЕ ПОКРИТТЯ.

Олександр РОМАСЬ.
Сумська обл.

Караоке

Думав я
куснем сала
зранку розстаратися.
Я до нього прицінівсь,
а воно – кусатися!

Словник-жартівник

Голодренець – порожній рюкзак.
Гршити – смітити грошима.
Йогурт – гурт йогів.

Флоріан БОДНАР.
м. Чернівці.

• ЦІКАВО ЗНАТИ

Гумористичний літопис ярмарків

ЗАПИТАЙТЕ будь-якого українця про ярмарки – і відразу спаде на думку знаменитий Сорочинський ярмарок. Хоча до певного часу він нічим не відрізнявся від інших подібних торгових ярмарків. А вже в середині XIX століття на території України активно заселення степових земель і чумацький промисел набули такого розмаху, що кожного року тут влаштовували понад десять тисяч ярмарків! Найбільше їх було в Полтавській і Харківській губерніях. Мильовиче село Великі Сорочинці, напевне, залишилося б відомим хіба що в межах свого Миргородського району, якби його не прославив на віки наш геніальний земляк Микола Гоголь. Повість “Сорочинський ярмарок” разом із іншими творами письменника стала класикою не лише української, а й світової літератури.

Колоритна ярмаркова торгівля, де купівля-продаж товарів перетворювалася на справжнє свято, ярмаркові веселощі й розваги, які увібрали в себе неповторні звичаї, традиції і побут нашого народу, знайшли яскраве відображення і в творчості гоголівських послідовників – полтавських сміхотворців, братів Павла і Василя Губенків, знаних мільйонами читачів як Остап Вишня та Василь Чечвянський, а також ряду інших українських гумористів.

Все життя з Гоголем (Уривок)

КОЛИ я вперше почув про Гоголя? Ой, давно, давно, давно!

Ще й до школи я не ходив, як уперше дізнався, що в містечку Сорочинцях народився письменник Микола Васильович Гоголь, котрий писав книжки і написав “Сорочинський ярмарок”.

Чому саме найбільше вразило мене, що Гоголь написав “Сорочинський ярмарок”?

Не “Ревізора”, не “Тараса Бульбу”, а іменно “Сорочинський ярмарок”?

Батьки мої жили на невеликому хуторі колишнього Зинківського повіту, на Полтавщині.

До Сорочинців од нас 45 кілометрів, до Полтави – 75, до Диканьки – 60.

Ярмарок у нашому містечку був для нас, дітей, великим святом, бо батько давав нам на ярмарок по цілому п'ятаку. І скільки того дива на ярмарку! І канахвети, і горіхи, і “брусички”! А коники-пряники, рожеві з золотом! А цигани й коні! А каруселі! Ах, ярмарок – дитяча мрія!

І от виявляється, що в Сорочинцях народився письменник, який про ярмарок написав! Значить, і про фіалку, і про коні, і про циган, і про брусички, і про канахвети, і про каруселі?

Який же це, мабуть, хороший письменник!

От би почитати! Хоч би скоріше до школи!

Коли ми вже пішли в школу, навчилися читати, книжки ми брали в бібліотеці, що була в містечку при “волосному правлінні”.

Бібліотека, щоправда, була невеличка, і на всю величезну волюсть одна, книжки були зачитані, підклеєні, поклеєні, переклеєні, та проте читати їх було можна. Твори Гоголя в бібліотеці були.

І здійснилася моя мрія. Я прочитав “Сорочинський ярмарок”. Це була, мабуть, чи не найперша книжка, що я її самостійно прочитав.

Розуміється, я взяв збірку “Вечори на хуторі біля Диканьки” і як же я зрадив, коли одразу після передмови пасічника Рудого Панька першим я побачив “Сорочинський ярмарок”. Трохи не так, як я собі уявляв, хоч там усе було те, що й на нашому ярмарку.

Тільки що в нас на ярмарку не було червоної свитки.

А Солоніви, Черевиків, і Цибуль, і Хівр, і Парась, і Грицьків – повнісінький ярмарок.

І такі були, що Солоніви із Цибулю перепили б, і Хівр б переляли...

Прочитано було із захопленням, з трепетом перечитано.

Так от з дитинства і до старості я з М. В. Гоголем.

І читав, і вивчав, і кожного разу дивувався:

– Звідки бралось, з яких криниць, з яких джерел водограєм било чарівне гоголівське слово?

І Сорочинці – і Диканька процвітає, – та ще яка тепер Диканька! – і в Миргороді вже давно калюжа висохла, і вже він не гоголівський Миргород, а чудесний популярний курорт, – а другого Гоголя нема!

Невже Микола Васильович увібрив у свій талантище увесь сміх, всі чари, всю красу, всі фарби життя?

Ні! Ні! Ні!

Слово великого Гоголя не тільки не вмере, а дасть чудесні паростки! Дасть! Дасть! Дасть!

Остап ВИШНЯ.

(“Літературно-мистецькі усмішки”. 1952–1956 рр.).

“Ярмарок у Полтаві”

...ГРАЖДАНЕ! Не скопляйтесь! Проїздіть скоріш! Соблюдайте порядок! Коли ти, приміром, свиня, то не лізь у коров'ячий відділ. І взагалі, дуже прошу! Ну? Кому я говорю? Вам говорю, – якого ж чорта ти гав лавиш? Нікотрої розсудливості! Дивись на арку. Написано: “Добро пожалувати”, значить і додержуйся гасла, а не прись, як сарана членовредительная.

– Безпрограшна лотерея “Ідефикс”, або по-нашому “верное дело”! Прошу не змешувати з іншими подібними одурачуваннями доверяющей публіки. Ще тільки три дні! Мило попадаєтьс! Духи попадаються; пудри попадаються! Булавки, голки попадаються! Граждане, будьте уверени, як дома!

Раз ви купили квитка за п'ятнадцять копійок, півбіди вже зроблено і ключ до секретності вашої судьби у вашій власній руці!

Мухомори “Ідеал”. Найвища кара для мух. Присуд виконується завсїгда. Помилувань не буває. Тільки тут і тільки сьогодні! Смерть мухам! Мухомори “Ідеал”!

Кварц-наждачний брусок. Лебедина пісня Едісона! Винайшов і не вмер! Точить ножі, сокири, коси, піднімає різні хазяйствені проблеми! От вам коса – безпросвітне тупая. На ваших уважуючих глазах я беру косу і вдарю по своїй руці без послєдствій! Которая коса, як бачите, тупая! Потім я беру кварц-наждачний брусок і, не говоря худого слова, проводжу по косі декілька раз способом, відомим науці під назвою “мантачка”, і прошу: навіть бомага ріжеться, як воздух! Не подумайте, граждане, що тут якась маніпуляція з руками чи отведеніє глаз. Все це секрет винахідника, що за допомогою метала кварца та мінерала наж-

дака з додатком ґрунту Арканзаса і трьох частин власної секреції винайшов кварц-наждак! Брусок за тридцять копійок!

А скло? Як шліфувати скло? Пальцем не одшліфуєш! Чим різати скло? Одного бажання мало! Кварц-наждачний брусок ріже скло якої хочете форменності. Криво, косо, фігури, зигзаги!

Купуйте, граждане, бо це вам не який-небудь мідний годинник 56 проби, а вещь осязательная, на ваші собственні глаза!

– Да, коньки справні, що й казати! Но, істино говоря, держати їх можна тільки для заведенія потомства. Потому запряхи його у віз або, приміром, у гарбу, то зостануться, безсловно, самі голубі, а решта перейде у забвеніє праха і додому підеш пішки! Што, неправильно? На таких конях, дорогою товариш, видать, що й на конячому фронті ділишки підправляються! Што, неправильно?

Отці наші благодітели, Мами наші сожалітели. Подайте темному, незрілому, Заробити не умілому, Войдіть у сознание – Згляньтесь на моє состраданіє...

– Оця коняка з запалом? Гражданин! Та ви краще вдарте мене по морді, але не впотребляйте таких слів! Та де ж у неї “запал”, накажи мене бог?! Справжня коняка довенної продукції! Та що ти в зуби заглядаєш? І зуби, й противнойхвостовой полюс у справності. Та цього коня хоч у трубу надозрітельную розглядай – все на своєму місці. Що? Триста дорого? Ну, молись. 290 і десятку на пропой! Не йдуть? Ну, й за 200 не пойдуть. Нехай постоїть. Воздуху не позичать. А кормів вона по три дні не просить – все “дно не даємо! Походи, походи, товаришок! Ноги, видать, свої, не куповані. Походи!

– Ваша судьба, мадамочка, безусловная, але залежить вона від одного відповідального короля з казньонного дому. І ваш король загинеєт признаніє какойсь-то блондинці, але ви не сумлівайтесь: з блондинкою у нього антрес вроді, як деюре, а з вами дійшло до факту, і видать це, дорогає, і по картах, і по вашій хвигурі...

– А у вас, дорогой товариш, непорозуміння з трєфовим королем. По цій ризинальній лінії ніби той король з контрольной комісії, а по цій шпенпердикулярній – ніби з вашої установи. І копаїть, копаїть король той під вас різні ями і закладаїть фугаси.

І на пролетарське походження не надійтесь, бо воно у вас уже стерлось.

А мозоль цей – ні до чого. Це портфельний. Комісія на нього не звжає.

Жіноча лінія у вас сильно розрослась і зовсім зничтожила лінію аліментарну.

А цей горбочок – це горілчаный. Випирає він надзвичайно...

– Держи! Держи! Лови! Товариш мільйонер! Оця гола сволоч украла в мене коробку пудри! Без штанів, мерзавець, ходиш, а красти вмієш?

– Граждане! Прошу до району не “виражаться”. Там все без вас буде зроблено, по закону! В чім справа? **Василь ЧЕЧВЯНСЬКИЙ.**

(Зі збірки гуморесок “Між іншим”. 1930 р.).

Гей, покупці, діставайте гамаңці!

НА НАШ базар в селі Юшки можна ходити, як на видовище. Особливо наприкінці літа, коли його величають ярмарком. У такі дні він цвіте пишно, бує соковитими фарбами. Ось причепурені жіночки понакладали у відра з горою добірної цибулі. Більшої, меншої. Маленької, дрібненької.

– А почім?
– По грошах. Беріть, не пожалкуєте. Будете згадувати, іще прийде-те. Дуже добра. Аж солодка.

– А це чого?
– Від ціни. Така дешева, аж солодка!

Далі – петрушка. Корені товстіші за кукурудзяні качани, листя густе, темно-зелене.

– Як ви її вирощуєте? У мене на грядці, немов олівці.

Хазяйка задоволено посміхається:

– Ми вміємо.
– Та видно ж. Поділіться секретом.

– А ми молимося.
– Як це?

– Дуже просто. Тільки-но з'явиться повний місяць, виходимо вночі на город, стаємо на коліна, руки – до неба: рости, петрушко, велика і ще більша.

Поруч сопе бабуся. Часник продає.

– Не вірте, – шепоче, – вона у них, мабуть, із буряками схрещена.

– Хіба це можливо?

– Тепер усьому навчилися. Са-дять поруч коренеплоди петрушки й

кормових буряків, от вони й перезапильються.

У ряду картоплю продає ледь не кожна друга жінка.

– А що це за сорт? Така гарна.

– Ми сорти переважно по сусідках визначаємо.

– Це ж як?

– Яка сусідка дала на насіння, так і картопля називається: Маньчина, Ольжина, Гальчина.

– Гарно!

– Та не дуже. На кутку сім Гальок і майже у кожної чоловік Микола. От і розберись із тими сортами. Та голвне – не назва. Аби смачна була.

А ми погані не тримаємо.

Повертаюсь назад вздовж ряду. Якомусь уже захмелілому дядькові надокучило стиха рекламувати свою цибулю, тож він заходився горланити на весь майдан:

– Ципляйтекубульку, ципляйтекубульку! Хто з базару без цибулі, буде мати вдома дулі!

Хазяїн петрушки теж додав голо-су:

– Хто хвиватиме петрушку, буде радувати подружку!

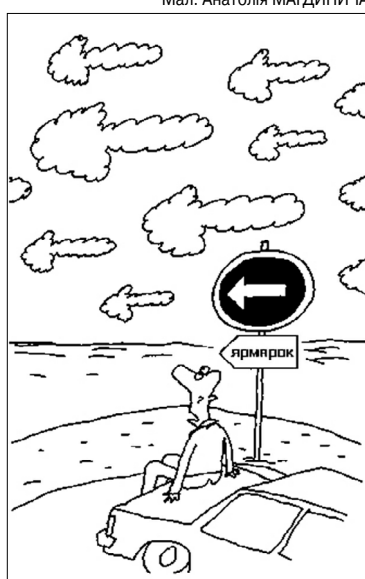
Вірші навкруги так і посипались:

– Громадяни покупці, діставайте гамаңці, розкряивайте торбу та купляйте моркву!

Доведеться купувати, аби дулі не хапати. Недарма ж прийшов сюди ярмаркувати...

Костянтин СМОЛІН.
Кагарлицький р-н, Київська обл.

Мал. Анастолія МАГДИНИЧА.

Павло ГЛАЗОВИЙ

Хитра макітра

На ярмарку молоко продавала тітка

І поставила рядком хлопця-малолітка:

– Стій отут і ні на крок не відходь від мами.

Підійшов до них дідок з довгими вусами.

Не торгуючись, купив молока півлітра

І хлоп'яті підморгнув:

– В мене є макітра.

Виллю в неї молоко й кип'ятити стану.

Буде мало, то доллю ще й водиці з крану.

– А навіщо доливають? – хлопчєня спитало. –

Мама й так води в бідон налива немало.

Архів “зорянського” гумору на сайті:
www.zorya.poltava.ua

